

Záborszky Gábor művei a Stúdió Galériában

A régi mesterségjelölő szónak: festő, egyre kevesebb a tartalma. És ahogy ez a tartalom kevesbedik, úgy szaporodnak a határesetek, a klasszikus műfaji szabályok szerint sehova se sorolható, ám annál vitathatatlanabbul képzőművészeti produkciót jelentő munkák.

Néhány esztendője a „klasszikus” (magyarán: a megszokott) értelemben vett festői módszerekkel kezdte pályáját Záborszky Gábor. Mindent megtanult, amit a Képzőművészeti Főiskolán lehetett: tudott bánni az anyaggal. Am az idő haladtán egyre kevesebbnek érezte az anyaggal való bánást és egyre fontosabbnak a pontos beszédet. Szinte természetesen tehát, hogy ő is — mint korosztályából nagyon sok más is — az esetet látva a fotóhoz fordult: a fényképezett figurákat tette meg képeinek főszereplőjévé, körülfik csoportosította a közlés további eszközeit, a megmunkált, majd a kompozícióba illesztés tisztázó folyamatában tovább alakított „képzőművészeti” motívumokat.

A Stúdió Galériában megnyitott kiállításának tanúsága szerint Záborszky erről a fokról is tovább lépett a múlt esztendőben. Képein megmaradt ugyan az alapprobléma: most is fotót szembesítenek más természetű, mondjuk így, festői eszközökkel komponált részletekkel — de teljességgel megváltozott a hangsúly. Két okból is. Az egyik: átalakult rajtuk a fotó szerepe — jelenetek kerültek a régebben használt magányos figurák

helyébe, s e jeleneteknek már természetesen nem csupán viszonyított, de belső jelentésük is van. A másik ebből következik: nyilvánvaló ugyanis, hogy egy ilyen természetű — önmagában is tartalmas — középpont köré nem csoportosíthatók a régebbi, mintegy tömönddal tömönddalra felelő anyag- és színmotívumok. Hozzájuk hasonló gondolat megvalósított, de merőben más jellegű feleletek kellenek; lehetőleg olyanok, amelyeknek — mint a maga helyén és módján a fotónak — valóságos belső jelentésük van. Záborszky a föld hűsége reprodukálásában, a talaj látható felszínének megmutatásában találta meg ezt a feleletitípust. S abban a műgondban a szembesítés hitelesítőjét, amellyel a talált tárgytorodékekból és az őket egybefogó poliésztergyantából valóságos festői művet képes kovácsolni.

Műveinek természetéhez — és Záborszky természetéhez — igen illik ez a két rétegű — kétfajta valóságreprodukcióból — egy művet formáló eljárás. Mégsem zárható rövid elemzése sem avval a biztatással, hogy ez az az út, amelyen neki járnia kell. Léven az ilyen biztatás — ha bármilyen szelíd, de — kényszerítés, a világ faggatásának egyfajta módszeréhez való kötözés. És a művészetben nem a módszer a fontos, hanem a világ. Melyről annál gazdagabb képet kapunk, mennél inkább biztosítjuk megközelítésének valamennyi lehetőségét. Kell-e mondani, hogy Záborszky-nak is.